

Učbenik Nane Cajhen, Nevenke Drusany, Dragice Kapko, Martine Križaj in Marje Bešter Turk z naslovom *Slovenščina za vsak dan 9 – izdaja s plusom* je učbenik za slovenščino v 9. razredu osnovne šole. V njem je 19 učnih enot in seznam krajšav.

Na začetku vsake učne enote je napisano, o čem bodo učenci razmišljali, tj. česa se bodo naučili. Učbenik je zasnovan tako, da omogoča transakcijski, konstruktivistični, problemski pouk in sodelovalno učenje, tj. naloge spodbujajo učence k temu, da so dejavni, da z opazovanjem, primerjanjem in razmišljanjem sami postopoma gradijo svoje znanje, rešujejo probleme in med seboj sodelujejo.

Učenec ob uporabi učbenika razvija vse štiri temeljne sporazumevalne dejavnosti: poslušanje, govorjenje in pogovarjanje ter branje in pisanje. Vprašanja in naloge v učbeniku so vseh zahtevnostnih ravni in učenca spodbujajo k opazovanju (npr. ob ogledu zemljevida učenec ugotavlja, kje živijo zamejski Slovenci), primerjanju (npr. učenec primerja odlomke iz besedil, napisane v različnih pisavah) in razmišljanju. Učenec mora namreč svoje odgovore ali popravke pogosto pojasniti, primerjati svoja besedila/odgovore z besedili/odgovori sošolcev in jih vrednotiti. Naloge in vprašanja se navezujejo na učenčevo znanje (npr. kaj ve o izbrani znani pokojni Slovenki) in njegove izkušnje (npr. pogovor z uradnimi osebami, izrekanje sožalja, izpolnjevanje položnic, obrazcev) ter od učenca zahtevajo izražanje mnenja z utemeljevanjem.

Naloge spodbujajo tudi skupinsko delo in sodelovalno učenje, npr. učenci morajo pogosto določene podatke poiskati na spletu, primerjati med seboj svoje ugotovitve in poročati o njih. Nekatero nalogo zahtevajo, da naj učenec napisano besedilo pošlje po e-pošti učitelju in ga prosi za pregled, ali celo, da naj si učenci besedila zamenjajo in pregledajo med seboj, npr. učenec naj napiše življenjepis in ga po e-pošti pošlje sošolcu v pregled. S tem pri učencih spodbujajo razvijanje kritičnosti ter odgovornost za pregled in predlagane popravke, izboljšave.

Povzetki novih spoznanj so napisani v obliki kratkih in razumljivih besedil in se oblikovno razlikujejo od drugih delov učbenika. Čeprav gre za pravila in kratko povzemanje tistega, česar naj bi se učenec naučil, mora biti ta tudi pri tem dejaven. Besedila so namreč nepopolna in učenec jih mora sam dopolniti, tako da ustno vstavi manjkajoče besede. Te so včasih napisane že v navodilu nad povzetkom in učenec mora med njimi izbrati prave ter jih vstaviti na ustrezno mesto, včasih pa mora manjkajoče dele zapolniti povsem samostojno. Dopolnjena besedila mora nato prepisati v zvezek. Prepisovanje končnih spoznanj v zvezek je smiselno, ker učenec s tem utrjuje novo usvojeno znanje, ki ga je s svojo dejavnostjo sam zgradil.

Vsaka učna enota ali del enote se konča z navodilom, da naj se sošolci med seboj pogovorijo o tem, kaj so se naučili v posamezni učni enoti. Pomembno je, da učitelj spodbuja učence, da naj razmislijo o tem, kaj so se naučili in kaj bi radi še izvedeli, saj na ta način učenci bolj uzavestijo usvojeno znanje.

Zelo uporabna je zadnja učna enota s povzemaalnimi shemami o temah, ki so jih učenci pri pouku slovenščine obravnavali ne le v 9. razredu, ampak v 2. in 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju. Miselni vzorci so predizpolnjeni, določene podatke pa mora učenec sam vpisati. Navodilo ga spodbuja k temu, da naj sheme tudi ubesedi. Učencu omogočajo sistematičen pregled usvojenega znanja, obenem so mu zgled, kako si lahko ob novih vsebinah sam izdeluje miselne vzorce.

Učbenik *Slovenščina za vsak dan 9 – izdaja s plusom* je dosledno zasnovan, pregleden in zgledno oblikovan. Besedilo dopolnjujejo fotografije in humorne ilustracije. Odlikuje ga celostna sistematična zasnova, ki spodbuja učenca k razmišljanju, povezovanju znanja z izkušnjami, k samostojnemu usvajanju novega znanja ter k samovrednotenju, s povzermalno enoto pa tudi k povezovanju in utrjevanju znanja, ki ga je učenec usvojil že v prejšnjih letih. Učbenik je skladen s sodobnimi spoznanji jezikoslovne/slovenistične stroke in primeren za starostno stopnjo učencev, ki jim je namenjen.

mag. Lara Godec Soršak

10. 4. 2017